СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 113. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 16. мая, 1928. VOL. XXXVI. No. 113. Jersey City, N. J., Wednesday, May 16, 1928. THREE CENTS

ЖІНКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ВІД КАНДИДАТІВ ЗАЯВИ ЩОДО ПРОГИБІЦІЇ

ЗВІТИ КАНДИДАТІВ З ВИДАТКІВ.

ВАШИНГТОН, 14. мая. — Жіночий Демократичний Союз виступив з публичним домаганєм, щоби кождий кандидат на уряд президента Злучених Держав зложив публичну заяву про своє відношенє до прогибіції, а саме, як він думає виконувати прогибіційний закон. Рівночасно жінки заявили, що прогибіція не є питанієм сеї президіяльної кампанії.

Перед сенатовим комітетом, що розслїджує видатки кандидатів на уряд президента Злучених Держав, станув нині Ловден та заявив, що його виборча агітація до сього часу коштувала 60,000 долярів. Він зібрав 64,700 долярів.

СЕНАТ ЗА ОБНИЖЕННЄМ ПОДАТКІВ НА ВИСОКІ ПРИХОДИ.

ДЕМОКРАТИ ЗА ОБНИЖЕННЄМ МЕНЧИХ.

ВАШИНГТОН, 14. мая. — На засїданню фінансового комітету сенату виринула ріжниця між републиканцями та демократами. Републиканції були за тим, щоби обнижити податки від великих приходів, а демократи заявилися за обниженнєм низчих приходів, себто середних капіталістів.

Справи не вирішено; комітет рішить її аж тоді, як палата послів скаже в сїй справі своє слово.

ЗА ПЕНСІЮ ДЛЯ ПАНІ ВИЛСОНОВОЇ.

ВАШИНГТОН, 14. мая. — Сенат ухвалив нині пані Вилсоновій, вдові по покійнім президенті Вудро Вилсоні, річну пенсію в сумі 5,000 долярів.

Проект переходить тепер до палати послів, де він був уже передтим, але стрінувся був з рішучою опозицією декотрих членів.

ПРОПОВІДНИК ОСУДЖУЄ ПРОГИБІЦІЮ.

СКЛАДАЄ ВИНУ ЗА ПРОГИБІЦІЮ НА ПРОТЕСТАНТСЬКУ ЦЕРКВУ.

НЮ ЙОРК, 14. мая. — Жіночий Комітет для Відкликання 18-ої Поправки до Конституції відбув спеціяльний мітинг, на котрому дебатовано питанне, чи прогибіційний закон приніс Америці користи, чи шкоди.

Всі майже бесїдники заявилися проти прогибіції. Сензацію викликав о. Френк Саймондс, ректор епископальної церкви в Гвайт Плейнз, своєю промовою проти прогибіції. Говорив він, що наслідки прогибіції страшні. „Нині фляшчина на клубі богато важнійша на бали, як балевий стрій. На танцях у колєгіях ви не маєте популярности, як вам з рота не чути горівкою. Богато хлопців перед балем навмисно запивається".

„Мені зовсім не дивно", говорив далі проповідник, „що нині так богато людий не ходить до церкви. Таж богато світських людий знає краще про всякі політичні й громадянські справи, як проповідники. Пощо їм ходити до церкви, де тільки говориться пусті річи про прогибіцію".

Далі проповідник доказував, що Ісус Христос не був за прогибіцією. Ісус був за тим, щоби кождий чоловік сам себе здержував, а не за державною забороною. Прогибіціоністами в часи Христа були фарисеї.

Найважнійше, що сей проповідник, хоча самий протестант, виразно зложив вину за сей нерозумний закон на протестантські церкви.

ЗЕМЛЕТРУС У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ.

ГВАЯКІЛЬ, Еквадор, 14. мая. — Коло 5. години сполудня навістив се місто сильний землетрус. Він завалив кілька домів. Населенне втікало з помешкань на вулиці. Потрясения тревали коло 90 секунд. Цілі вулиці завалені тепер румовищами та всяким добром, винесеним людьми з мешкань.

Число жертв у людях невідоме.

ПРОПОВІДНИК АРЕШТОВАНИЙ ЗА БЕЗПРАВНУ АДВОКАТСЬКУ ПРАКТИКУ.

НЮ ЙОРК, 14. мая. — Чарлза Дейна, пастора презбитеріянської церкви у Глендейл, у нюйорській дільниці Квінс, арештовано під закидом безправного практиковання адвокатури.

Дослідник Американського Довірочного Бюра відкрив, що він написав одній пані Костело тестамент, у якому іменував себе самого виконавцем тестаменту та почислив їй за те 10 долярів. Дослідник мав відкрити далі, що проповідник робив такі тестаменти другим людям та що він рахував їм гроші, хоча в них іменував себе самого виконавцем тестаменту. Арештованого випущено на волю за зложеннєм кавції в сумі 1,000 долярів.

ПЕРШЕ НАМАГАНЕ ВБИЙСТВО У ВОЗДУСІ?

ПОНТІЯК, Мишиген, 14. мая. — На торговельного пільота Гарі Андерсона, як він возив групу пасажирів літаком на висоті 200 стіп, напав один з пасажирів, Гарі Фрешет на імя, та вдарив його кілька разів молотком по голові. Летун утратив притомність, і літак пустився коміть головою в долину. На щастє летун відзискав скоро притомність та справив дещо літак, заким він ударився об землю. Все таки літак розбився, а пасажири вийшли з легкими ушкодженнями тіла. Напасника віддано під лїкарські оглядини, бо він заховується як божевільний.

КОРОЛЬ БОРИС ЯК МЕХАНІК

СОФІЯ, Болгарія, 13. мая. — Двох американських подорожуючих професорів стрінуло нещасте. Попсувся їм автомобіль на полі, далеко від міста. Латали щось зо три години, але нічого не вдіяли. Вже лягали спати на полі, бо ніч заходила. Та надїхав якийсь автомобіль з шофером. Шофер зліз і розпитав за біду, розібрався, пошпортав, де треба, і за 10 мінут знайшов, де „тробель". Направив тай поїхав, а професори журилися, що не дали йому якогось типса. І добре, що не дали, бо незабаром довідалися, що тим шофером був болгарський король Борис, котрий показався не тільки королем, але й добрим механіком.

2,000 ЛЮДЕЙ ДОМАГАЮТЬСЯ РОБОТИ.

Около дві тисячі людей устроїли 20. квітня демонстрацію на улицях Вінніпегу, домагаючись праці або запомоги. Вони зібралися на віче на площі Маркет (коло ситіголю) і по кількох промовах вибрали делєгацію, яка представила їх недолю перед комісією міської ради. Комісія вислухала їх і відіслала до будинку парляменту. Делегати домагалися, щоби людям, які не мають роботи, платило місто по 20 долярів допомоги місячно з додатком 2 долярів за кожду дитину, а нежонаті щоби діставали по $12.50 місячно. Усі впевняли, що хотіли би роботи, як би лише була робота. Як наслідок демонстрації під будинком парляменту міністер публичних робіт Клоб вислав телеграму до премієра Канади Кінґа з пропозицією, щоби всіх людей без заняття реджіструвати в іміграційнім уряді і щоби доміняльне правительство кооперувало з провінцією та міською радою в намаганнях розвязати питання безробіття.

НЕ ДОБРЕ СПАТИ З НОГАМИ У ПЕЧІ.

Не добре засипляти з ногами у печі. 65-літний Виліям Симпсон в Торонто поклав у піч ноги, щоб їх загріти, а коли тепло з печі зачало розходитися по його тілі, він на стільки забувся, що заснув. Пробудився, коли почув, що його щось пече, але попечення були такі поважні, що хоч зараз забрано його до шпиталю, він умер в шпиталі від попечення.

ВІДГУКИ ВИБОРІВ У ПОЛЬЩІ.

Як відомо, в часі виборчої акції поліція перевела в цілому краю ряд ревізій і арештувань. Арештовано головно кандидатів і агітаторів лівих угруповань. Арештування мали на меті усунути невигідні елєменти, щоби мати свобідну руку при робленні виборчих махінацій. Хоча від виборів минає вже другий місяць, всі вони ще по нинішний день сидять по вязницях і проти них ведеться судове слідство.

ВБИВСТВО НА ВУЛИЦІ ТЕРНОПОЛЯ.

Селянин з села Новосілки Антін Боднар, якого двох синів сидить в тернопільській тюрмі під замітом вбивства, рад був „викупити" своїх синів з тюрми, для чого й „навинувся" до його хати „помічник адвоката", який за ціну 150 долярів обіцяв волю його синам. Старий Боднар роздобув 150 долярів і вибрався з паном „помічником адвоката" до Тернополя. Тут одначе прискочило до нього двох бандитів, як відтак виявилося направду помічників „помічника адвоката", й почали бити старого Боднара зелізними дрючками по голові. Окрівавлений Боднар впав на вулиці без духа, напасники кинулися з 150 долярами до втечі. Одначе не далеко втікли, бо на найблищій вулиці придержали їх прохожі. Виявилося, що були се три нотовані злодії, недавно випущені з тюрми.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ СУД НАД БУВШИМИ СТАРШИНАМИ У. Н. Р.

„Ратау" доносить з Одеси, що надзвичайна сесія тамошнього окружного суду розглядала там справу української контрреволюційної групи, на чолі якої стояв бувший полковник УНР Зинявський. Акт обвинувачення закинув підсудним, що в часі сьогорічних „жовтневих свят" (десятиріччя большевицького перевороту)' вони виготовили півтори тисячі летючок з написами: „Геть комуністичну наволоч, бойкотуйте жовтневі свята, будьте в сі дні дома. Прийшли дні смутку, а не радощів".

Всіх обвинувачених присуджено на тяжку тюрму до 10-ти років.

Другий суд з куди гіршим кінцем відбувся в Харкові, де большевицька карно-касаційна колєгія Верховного Суду розглянула справу бувшого сотника УНР Мединського, що був адютантом отамана Волинця. За оружні виступи проти большевицьких банд 1919 і 1920 рр. засудив його був тульчинський окружний суд на кару смерти — розстріл. Верховний суд тепер сей присуд потвердив. Сотника Мединського вже мабуть розстріляно.

ВЕЛИКАНСЬКИЙ ПРОЦЕС.

Після 180 засідань берлінського суду кінчиться страшний процес за зловживання братів Барматів, богатих російських Жидів, що мачали пальці в ріжних державних „посередництвах" і мали темні звязки із найвизначнішими урядовцями. У процесі переслухали 400 свідків, 50 знавців, вислухали 17 адвокатів, прочитали 70 томів головних матеріялів і заглядали до 6,000 томів „причинків". Протоколи головних засідань зрослися до 7 томів по 3,000 сторінок. Кошти процесу вийшли на міліон марок. Старший Бармат боронився ясно: він нікого не ошукував, нікого не відплачував і всі діла вів для добра Німеччини.

ЩО ОПОВІДАЄ ЗВІЛЬНЕНИЙ ІНЖ. ҐОЛЬДШТАЙН.

До Берліна приїхав інжинір Ґольдштайн, якого большевики випустили з тюрми, куди його були заперли під закидом технічного саботажу. Ґольдштайн доси перепуджений, жах перебутих днів відзеркалюється все ще у його очах. Він оповідає, що його арештували в місцевости Рученково на Донеччині нічю дня 6. березня. Ніяких познак напруженої атмосфери він до останнього менту перед арештуванням не помітив. Все відбулося дуже тихо. Тої самої ночі перевезли його до містечка Сталін, а далі до Харкова. Однак і тут не подержали його довго, але переслали до Ростова над Доном, де він перебував до часу звільнення.

В тюрмі перейшов він жахливі дні. Його заперли в маленьку келію завдовшки 4 метри, широкій 1.70 м., де сидів з шістьома підозрілими особняками. В келії було повно насікомих та незвичайно бруднo. Не було чим митися, ні на чому покластися. Весь час арешту був Ґольдштайн цілковито відрізаний від світа. Переслухали його щойно 14 березня. До того часу не знав він нічого про причину свойого арештування. Про ту причину довідався він щойно підчас переслухання, коли йому закинули, що в звіті в монтажу нових машин в копальнях подав він такі вимоги й факти, з яких ясно виходила саботажна махінація.

На щастя Ґольдштайн найшов ще в актах оригінал того звіту в німецькій мові та доказав, що все підозріння саботажу вийшло з поганого та неграмотного перекладу його слів на московську мову. Вийшов скандал, бо стверджено, що людина впала жертвою неуцтва большевицьких достойників ДПУ.

Большевики, переконавшися в своїй помилці, негайно випустили Ґольдштайна, який клeнеться тепер, що за ніякі гроші не поїде вже до Росії.

УЖГОРОД НА ЛІНІЇ ВОЗДУШНОЇ ДОРОГИ.

В Ужгороді докінчують при кінці Собранецької вулиці будову ґаражу, в якому буде поміщуватися 8 літаків. Ще цього року Ужгород має бути долучений до лінії воздушної дороги, себто можна буде і з Ужгороду їхати літаком. Дотепер східня частина чехословацької воздушної дороги кінчилася в Кошицях.

ЩЕРБАТА ДОЛЯ.

В угорськім місті Шеґедині сталася така подія. З тюрми випущено там на волю одного вязня, котрий за якийсь важкий злочин відсидів 30 довних літ тюрми. Вийшовши на волю, знищений уже тюрмою чоловік, пішов до притулку для старців, щоб докоротати там свого віку. По дорозі одначе наїхав на нього самохід і забив його на місци.

ПЕРЕД ЗДОБУТТЯМ СТОЛИЦІ КИТАЮ

НАЦІОНАЛІСТИ ЗАДЕРЖУТЬ СВІЙ ЦЕНТР ДАЛІ В НАНКІНГ. ЗАЛИШУТЬ ЧУЖИНЕЦЬКУ ТЕРИТОРІЮ В СПОКОЮ.

ШАНГАЙ, 14. мая. — Націоналістичні війська стоять вже перед брамами Пекіну і Тієнтсин. Північні війська вицофалися і тим разом націоналістична армія ввійде цілком певно в столицю. Кажуть, що північні частини мали знайти прибіжище на чужинецькій території. Команда націоналістичних військ заявила, що її війська ввійдуть на чужинецьку територію, перешукають її та прочистять з ворожих частин. Надіються, що все те обійдеться без конфлікту з чужинецькими державами.

НЕНАВИСТЬ ДО ЯПОНІЇ ЗРОСТАЄ.

НЕ ПРОПУСКАЮТЬ НІЯКОЇ ВІДОМОСТИ В КОРИСТЬ ЯПОНСЬКОЇ АРМІЇ.

ТСІНГ-ТАО, Шантунг, 14. мая. — Це портове місто, в якім Японія держить сильну залогу, стоїть духом по стороні націоналістичної армії. Ціле населенне, від бідних кулїв почавши а скінчивши на богатих китайських банкирах, червоніє зі встиду, що велика, в їх очах непобідима націоналістична армія, мусїла відступити від Тсінан, де всього тільки 6,000 японських жовнірів.

Як велика панує тут ненависть до Японців, видно з того, що наскрізь ліберальний місцевий цензор не випустить за границю ні одну прихильну, виправдуючу японську армію телеграму, а зате залюбки передає те, де пишеться про японські жорстокости. Ненависть до Японії зростає ще й тому, що через японські воєнні кроки місто голодує, бо довіз живности слабий.

ЛЕТУНИ ВЕРТАЮТЬ ЩАСЛИВО ДОМІВ.

ОСЛЬО, Норвеґія, 15. мая. — Капітан Вилкинс і Карл Іайлзон, що перелетіли аеропляном з Аляски до Шпіцберґен, прибули кораблем з Ґрін Гарбор. Вилкинс хоче вернути чимскорше до Америки, щоби робити приготовання до нового лету до полудневого бігуна.

ВЖЕ І ЕСПАНІЯ ЗБРОЇТЬСЯ.

МАДРИД, 14. мая. — Еспанія призначила 164,000,000 пезет на розбудову фльоти. Кажуть, що треба зачинати будувати нові воєнні кораблі, бо між робітниками велике безробіття, тож треба дати їм роботу.

БЕРУТЬСЯ СТУДІЮВАТИ ПОГОДУ НА АТЛЯНТИКУ.

ХОЧУТЬ ДОПОМОГТИ ЛЕТУНАМ, ЩО ЛІТАЮТЬ ЧЕРЕЗ ОКЕАН. ПЕРЕЛЕТ ЧЕРЕЗ ОКЕАН БУДЕ ЗВИЧАЙНОЮ РІЧЮ В НЕДАЛЕКІЙ БУДУЧНОСТИ.

ПАРИЖ, 14. мая. — Метеорольоґічні дослідники зїхалися від імени 16 держав, щоби знайти способи, як би мати точні дані щодо погоди в ріжних частях Атлянтійського океану. Всі вони погодилися, що аеропляново комунікація між Европою а Америкою це вже вирішене питання. Розходиться тепер тільки о те, щоби летуни мали як найточніші дані щодо погоди на океані. В тій цїли треба довести до того, щоби всі кораблі, які знаходяться на океанї, подавали що кілька годин точні відомости про погоду. Статистична метеорольоґічна централя буде ті відомости зі всіх боків відбирати і буде могла давати точні інформації летунам. Кромі того поодинокі летуни будуть мали свої апарати і будуть могли порозуміватися з кораблями по радіо і змінити свою дорогу, відповідно до інформацій про погоду.

ШТРЕЗЕМАН ДУЖЕ ХОРИЙ.

ХОРОБА ЗААТАКУВАЛА СЛАБЕ СЕРЦЕ. МОЖНА НАДІЯТИСЯ КАТАСТРОФИ.

БЕРЛІН, 14. мая. — Народна партія готова потерпіти при найблищих виборах великі втрати, бо бракує їй Штреземана, що задля тяжкої хороби не може взяти участи в виборчій агітації. А всі саме були найбільш цікаві на ту виборчу програму, яку предложить Штреземан, що надає напрям цілій заграничній німецькій політиці.

Штреземан затроїв собі жолудок мясом, яке зїв підчас подорожі по Західній Німеччині. До затроєння прилучилися ще слабі нирки і серце. Горячка висока і лікарі побоюються катастрофи.

ЗНЕСЛИ ПЕРШУ КЛЯСУ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ.

ЇЗДИЛИ НЕЮ ТІЛЬКИ ТІ, ЩО МАЛИ ДАРЕМНИЙ ПЕРЕЇЗД.

БЕРЛІН, 14. мая. — Німецька зелізниця буде здемократизована. Четверта кляса буде поліпщена, а перша цілком знесена. Кажуть, що першою клясою і так ніхто не їхав кромі послів і ріжних дипльоматичних курерів, що їздили даром.

КАРОЛЬ ХОЧЕ ПЕРЕЇХАТИ ДО ІТАЛІЇ.

ФРАНЦІЯ ВІДМОВЛЯЄ ЙОМУ ПРИТУЛКУ.

ЛОНДОН, 14. мая. — Бувший румунський престолонаслідник Кароль випросив собі ще один день побуту в Анґлії, але все таки мусить її покидати. Хотів переїхати до Франції, але і французький уряд дав йому до пізнання, що не радо буде його бачити на французькій землї. Кароль віднісся телєграфічно до Муссоліні і просить його о дозвіл на побут на італійській рівієрі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЛЯ СТАРШИХ, ЩО СПІЗНИЛИСЯ

Немовби на причинок до того, що писалося послідними днями про забезпечення людий на старість, подали американські ґазети про висліди діяльности так званої Екшен Мембершип Корпорейшен, яка поклала собі була виразно за ціль подбати за працю для старших віком людий. Повстала ся організація минувшого вересня, а в своїм статуті за головну ціль поклала собі „навернути прихильність роботодавців до старших віком пошукувачів роботи". Вона повстала в місті Ню Йорку й покищо розвинула свою діяльність на сю околицю. Вона хотіла постаратися о джаб для людей, яких відправлено з роботи за їх вік.

Ось тепер вона подає звіт зі своеї місячної діяльности. До бюра організації зголосилося 1,400 аплікантів, всі вони в віці понад літ 40. За 8 місяців праці провідник сеї організації потрафив дістати роботу для 200. Він стверджує, що підприємці відносяться супроти робітників, що покінчили 40 літ життя, з упередженнем. Підприємці подавали ріжні причини для сього становища, найчастіше говорили, що старший чоловік не хоче так скоро приймати нових метод бизнесу, як се робить молодий робітник.

Якби не було, положення старшого чоловіка в промислі стає хитке. Зі сим мусять рахуватися не тільки американські уроженці, але й іміґранти. Здається, іміґранти навіть більше, як уроженці, бо уроженець усе собі дасть скорше раду в своїм краю, як іміґрант у новім для себе світі. Тому питання забезпечення старшого чоловіка для іміґранта далеко важніше як для американського уроженця. Тому й нам треба застановитися над ним і дивитися зі становища старого віку на такі справи, як ощадність, обезпечення, купівля домів, тощо.

Власне висловом розуміння сеї потреби є зацікавлення наших людий новими родами обезпечення, які за висшу вкладку на молоді роки звільняють людину від плачення вкладок на старість, а то й дають їй обезпечення ще за її життя. Висловом сих потреб і є ухвали послідної конвенції Українського Народного Союза. Та сі нові обезпечення є немовби призначені для молодих людий. Старші члени, які перейшли силу віку, ледво чи зможуть з них скористати. Приміром, від чоловіка, що вже доходить до пятьдесятки, тяжко домагатися, щоби він зобовязався платити вкладку через 20 літ. Через те ті всі члени, яких ухвали про нові поліси в Союзі застали вже в старшім віці, мусять оглянутися, щоби на случай нездібности до праці на старші роки мати другу поміч у Союзі.

Сю поміч Український Народний Союз плянує в Захисті.

ПОЛЬОНОФІЛЬСТВО

Часто доводиться нам стрічатися з такими виразами як „польонофільство". Читаємо про нього в часописах, чуємо його з уст промовців. Але не все його розуміємо як слід, особливо коли ходить о „польонофільство" Придніпрянців.

Перш за все треба відріжняти тактичне співробітництво з Польщею, до якого змушені бувають реальними обставинами верстви українського народу, ґрупи чи партії, від того, що треба розуміти під словом польонофільство. Скажемо, український нарід, що опинився в ґеоґрафічно-адміністративних межах польської держави, змушений брати участь в державному та публичному життю тої держави. Сам факт такого співробітництва не можна кваліфікувати як польонофільство, хоч би та діяльність стисло приходила в межах польських законів. Та инша річ, коли починається проповідь, що одинокий шлях історичного життя українського народу лежить лише в співжиттю з Поляками. Це вже буде польонофільство. Орієнтуватися на підтримку Польщі, значить на ділі платити за те своїми національними, політичними, чи територіяльними уступками, чи економічними інтересами, не маючи за те відповідної компенсації з її боку. Отсе є те польонофільство, або „реальна політика", як її люблять називати ріжні збанкротовані політикани.

Вікова історія взаємовідносин польського та українського народів не лишає сумніву навіть в найбільшого оптиміста — Українця, що увесь час Поляки були ворогами Українців. Історія вчить, що жадного договору, умови чи обіцянки супроти українського народу Польща не виконала й що Українцям дорого доводилося завжди платити за свою довірчивість. Це однакове і для галицької історії й для придніпрянської.

Польща завжди ціною інтересів українського народу купувала собі приязнь, або навіть забезпечення свого істнування у Москві, Турків і т. д. Андрусівський договір про розшматування української землі між двома нашими однаково хижацькими сусідами не був окремим, одиноким явищем, а навпаки, являється, так би сказати, синонімом польської політики супроти України. Все одно, чи поступляться Українці в певних умовах з Польщею якимись своїми інтересами на користь Польщі, чи ні, вона завжди робить так, щоби завдати смертельний удар всьому українському народові. Й коли сама відрубає від живого тіла нашого народу якийсь шмат, то робить так, щоби другий якийнебудь наш сусід дожирав решту українського тіла.

Лише в часи, коли Польща стратила свою державність і її нарід був запряжений в ярма чужих держав та корчився в неволі національній і політичній, деяким Українцям-ідеалістам почало здаватися, що національне лихо Поляків перемінить їх натуру й вони, зрозумівши все страхіття національного рабства, подадуть нам свою руку, призанючи свої минулі історичні кривди супроти українського народа. Історія співжиття Українців і Поляків в межах небіжки Австрії та покійниці Росії говорила про незмінність польської злодійської, грабіжницької, зрадливої натури, але наші блаженні оптимісти цього не хотіли бачити.

Нарешті в останне десятиліття, коли польський та український народи пірвалися до творення своїх власних держав, Польща знову, з неменшою яскравістю, як в часи великої руїни, виявила дійсний свій характер, свої варварські наміри та методи. Коли Велика Україна впала під ударами північного свого ворога, Москви, то до цього причинилася Польща. Вона увесь час страшної, упертої боротьби нашого народу з північними червоними та чорними ордами била нас на задах.

Кожна армія, кожен нарід в боротьбі мусить мати забезпечене собі запілля, яке давалоби потрібні засоби на фронті. Сама Польща напала на українське запілля, Галичину, Підляшя, Холмщину та Волинь. Замісць спокійного запілля, українська армія мала протипольський, а з ним і протиантантський фронт. Кожен рух нашої армії вперед, на північ, анулювався розбійничим нападом польсько-антантських орд на українське запілля.

Кожен придніпрянський Українець, деб він не був: чи на своїх рідних землях під польським жандармським чоботом, чи під чекитським московським лаптем, чи в іміґрації на вигнанню, мусить памятати, й ми певні того, що він памятає про злодійський удар Поляків на запілле Українців в їх боротьбі з Москвою. Ніби то воюючи номінально з Москвою, Польща в той час була в дійсности союзником її проти України й це було не лише в далекій історичній минувшині, але й в останній тяжкій, крівавій нашій боротьбі. Це було в Ризі в 1926 році, це є й тепер і так воно буде завжди, поки українському народови не пощастить здобутись на таку силу мілітарну й політичну, що він зможе дати доброго чосу і Полякам і Москалям. Лише в зруйнуванню Москви та Варшави лежить визволення українського народу, все одно, яке то буде зруйнування: чи воєнне, чи політичне, чи економічне.

Український нарід на всіх його землях є одноцільне національно-політичне, державне та економічне тіло. Тому не може бути якихсь розбіжних інтересів, чи орієнтацій Придніпрянців від Наддністрянців, Кубанців від Буковинців і т. д. Отже серед чесного свідомого українського загалу на всіх його землях немає місця ні для русофільської, ні для польонофільської орієнтацій. Коли хто говорить про розбіжність в цьому, то той або не знає українського народу, або свідомо поступає по злодійськи, провокаторськи.

Між Москвою та Варшавою не може бути вибору: хто з них ліпший та на кого вигідніше орієнтуватися. Обі вони є катами нашого народу, що мають своїм наміром остаточно стяти його голову. Для того, кого кладуть на плаху, щоби відрубати голову, все одно з якого боку будуть її рубати: чи з правого чи з лівого й чи буде кат в рукавичках з підфарбленими вусами, чи з немитими руками й шолудивою головою та нечесаною бородою.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯКА КОРИСТЬ З СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ.

Коли ми в Ню Йорку взялися до заснования нової орґанізації: **Союза Українських Бизнесменів**, то по правді сказавши, не видумали ми нічого нового. Такі союзи мають тут вже всі другі народи, а ми як пізні Івани додумалися до цего спасенного діла доперва тепер. Бо ні в старому краю ні тут в промисловій і торговельній Америці не навчилися ми ставитися як слід до торговлі. Ми читаємо і чуємо, як то всі держави в світі стараються піднести свою торговлю, як ведуться довгі, криваві війни за світові ринки збуту, але все те тільки проходить попри наші уха. Ми розуміємо, бо якжеж цього не зрозуміти, що коли розвинемо українські бизнеси, тоді дамо можність заробковання новим сотням, тисячам здібного українського елементу, тоді зготуємо кращу будучність своїм власним дітям, але що з того, коли ми далі стоїмо на місці.

Нема двох гадок щодо того, що нам треба вже раз рушитися з місця і взятися серіозно до розбудови українських бизнесів. Така на широку скалю закроєна робота вимагає одначе доброї орґанізації. А такою являється якраз Союз Українських Бизнесменів. Він є пожиточною орґанізацією і для бизнесменів і для загалу. Бо Союз збирає точні інформації. Він дасть добрі бизнесові вказівки, він допоможе людині добути кредити. Союз зможе остерегти громадянство перед такими підприємцями, що то понатягали вже нашу іміґрацію на величезні суми. Союз буде добре поінформований про те, як йдуть українські підприємства, чи хто банкротує і т. п. Союзи Українських Бизнесменів можуть бути ріжні: або такі, що обєднують тільки одного рода бизнеси, або ріжнородні. Але ціль у одних і других буде однакова. Перші Союзи заінтересовані звичайно, тільки в гуртовнім збуті, а другі в детайлічнім.

Клюби слідкують добре за цінами на ринках, а члени, що сходяться до таких бизнесових клюбів можуть одержати в кождий час добрі інформації. В клюбі сходяться з часом ріжні люде, заводяться нові знакомства, а з ними нові поручення по банках, а з тим нові кредити, без яких купець ніяк обійтися не може.

Кредити є товарові і банкові. Українські бизнесмени обходяться звичайно товаровими кредитами і це їх забиває. Товари дістаємо на 30-дневний кредит. За нього платимо 2%. На рік виходить 24%. Берім, що маємо в обороті товару на $10,000, то вийде, що треба нам заплатити за нього $2,400. А колиб ми оперували банковим кредитом, справа представлялася би цілком инакше, бо банк бере всего 6%. А до того тоді вистарчає $2,000 в ґотівці. Значить можна би обійтися процентом з $120. А це ріжниця, чи витрати $120 чи $2,400. Без банкового кредиту не можливо прямо побити сегодня конкуренції других. Тому вже з того огляду варта належати до Союза Українських Бизнесменів, бо по порученню Союза легко дістати такий банковий кредит.

А ще одно. Треба бизнесменови ґотівки, можна її мати. Треба виставити вексель, а банк дасть, але дасть тоді, коли той вексель загарантує такий бизнесовий союз. І власне ще й для тої цілі будуємо Союзу Українських Бизнесменів, щоби українські купці могли мати легкий кредит. Але і кожда компанія буде числитися з таким бизнесменом, що належить до Союза, бо одиницю вона може легковажити, але не орґанізацію, яка їй може придбати чи відобрати тисячі костумерів.

Бизнесмени будуть мати самі з себе користь, коли тільки самі себе будуть підпирати. Коли один з членів Союза має прим. реставрацію, то хай кождий з членів зайде тільки до него раз в рік і хай дасть заробити тільки 25 ц., то коли орґанізація має 100 членів, він заробить через неї $25. Це тільки дрібний примір. Але і він характеристичний. Бо ми тільки доплачуємо до всіх орґанізацій, до яких належимо, а робимо це з товариського чи національного огляду. Воно природне і зрозуміле. Але тут маємо орґанізацію, до якої не будемо нічого доплачувати, бо вона нам сама виплатиться. І наш загал, коли побачить совісну орґанізацію, буде радо складати свої ощадности в її руки, бо тут дістане кращий процент як деінде, а до того буде мати певність, що його праця в солідних руках.

Будьмо певні, що колиб у нас була вже давніще створена така орґанізація як Союз Українських Бизнесменів, ми виглядалиб інакше в Америці і не пропалоб стільки нашого гроша по чужих кишенях.

Ми знаємо, що навіть багато наших бизнесменів ще цего діла як слід не розуміє і ставиться до нього легковажно, а що доперва говорити про загал. Та це нас не спинює. Ми знаємо, що ми даємо початок великому ділу. Ми свідомі того, що будемо мати ще великі трудноші, але ми певні, що ті трудноші поконаємо та що доведемо до того, що в кождій місцевости буде Союз Українських Бизнесменів. Добрий початок вже зроблений. За Ню Йорком пішов Нюарк, а тепер черга на другі громади.

Хто хоче мати інформації в тій справі, хай пише на таку адресу:

Ukrainian Buss. Ass'n
426, E. 9. St., New York, N. Y.

Калина Лисюк,
предс. Союза Українських Бизнесменів.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(109)

„Українська фракція Ради Військових Депутатів Київської Військової Округи звертає увагу тимчасового уряду, що коли негайно не буде затверджено статута Генерального Секретаріяту в редакції Центральної Ради вироблений 16 липня с. р. на основі згоди з міністрами: Керенським, Церетелі та Терещенком у Київі 3. липня, то це буде загрожувати революції, сприяти контрреволюційним заходам і внесе національну ворожнечу, наслідком якої будуть анархія й громадянська війна".

Ця постанова, такби мовити, робила висновок можливих подій з підсумка тогочасних настроїв широких українських мас.

По оголошенню „інструкції" орган Української Ради Північного Фронту „Український Голос" в передовій статті, після ґрунтовної критики інструкції, між иншим, писав слідуюче:

„...Ось вам, Українці, наша автономія, а це нам наше самовизначення! Ось те, чого ми так чекали, чого ми так бажали, ізза чого наші батьки, брати, сини складали свої голови. Чи думав наш батько Тарас, що революція дасть Україні дитину, яка виявилась на світ божий в цій „інструкції"?

„Чи такі були мрії у наших прадідів та в нас самих?

„Фортуна сміється над нашими мріями та дає нам після боротьби за 200 років щось таке чудово-смішне. Але памятайте, що фортуна у наших власних руках, що повернути її ми можемо самі. Не треба журитись, а набіратися духу, сили. Ми мовчали, не дивлячись на велику ворожнечу; не докоряли російській демократії тим, що в неї робиться; соромилися сказати їм про свою величезну роботу, про свою творчість; не відповідали як слід на злі випади проти нас, бо ми боялись, щоб нас не обвинувачили у чомусь поганому. Це була наша помилка.

„Ми повинні на зїзді Українців нашої армії сказати своє власне слово.

„Годі вже казати: „це не порозуміння, російська демократія не розуміє нас!" Такі вислови треба відкинути, бо нас добре розуміють.

„Ми теж добре розуміємо, що колиб Україна була десь на Камчатці, то ніхто не ставивби нам таких злих суперечок.

„Але вони сліпі й не бачуть в розвитку нашого талановитого народу своєї користи. Дійсний крамар ніколи не буде обміровувати та обвішувати, бо знаючи, що цим він вельми не розбогатіє, а лише відібє покупців.

„Не обвинувачуйте Центральну Раду, бо вона тільки тоді матиме силу, як ми будемо її підтримувати та показувати свою силу.

„Орґанізуйтеся-ж, єднайтеся, Українці! Набирайте сили, бо як буде сила, то буде й право. Як самі не візьмемо, то ніхто нам нічого не дасть.

„Борітеся — Поборете!"

Такі голоси чулись з низів, з гущавини українського національного війська.

Трохи пізніше читаємо у тому-ж „Укр. Голосі":

„Резолюція представників від губерній і повітів, які не ввійшли в „автономну" Україну:

„Ми представники 3-го (надзвичайного) зїзду Українців XII армії, мешканці катеринославської, харківської, херсонської, таврічеської губерній, Кубанської Области і українських повітів холмської, вороніжської та бесарабської губерній, в числі 83 делеґатів від 61,500 озброєних Українців, є ніби одірваними (по інструкції тимчасового уряду) від України, будучи міцно звязаними з нею інтересами як національними, так і соціяльними, рішуче заявляємо: на інструкцію не звертаємо жадної уваги, а визнаєм себе підлягаючими тільки українським інституціям самоврядовання й будемо міцно боронити їх права й вольности".

Українці 8 армії на своїх зборах ухвалили таку постанову:

„...Вітати Центральну Раду й Генеральний Секретаріят, як своїх великих представників і оборонців волі України та домагатися через них від російського тимчасового уряду:

„1. Негайного затвердження всіх 14 Ґенер. Секретарів на Україні;

2. Протестуючи з великим жалем і обуренням проти поділу України, домагатись злучення всеї України в один автономний край;

3. Що-б всі вояки-Українці без усяких перешкод, де тільки це можливо, виділялись в окремі військові частини;

4. Що-б найшвидше був скликаний 3-тий військовий український зїзд;

5. По всій Україні щоб було орґанізовано вільне козацтво для захисту народнього добра й волі;

6. Щоб ґарнізони на Україні були скрізь з українського війська;

7. Щоб з України було забрано все військо, що прислано туди захищати панські інтереси;

8. Російська республика щоб була обявлена федеративною і демократичною;

9. Щоб всі сили й заходи були приложені для негайного скінчення війни між всіма воюючими державами".

Зїзд від Українців Південно-Західного Фронту зробив такі постанови:

1. „Довідавшись про відмову Сената републікувать інструкцію Ґенеральному Секретаріятові і вважаючи цей випадок як останні потуги відстояти вмираючу позицію централізму, зїзд зазначає, що на сю відмову не треба звертати ніякої уваги, позаяк і сама інструкція не задовольняє українського народу, Ґенеральний же Секретаріят незалежно від яких би то не було інструкцій уряду повинен поширювати і поглиблювати свою працю в напрямку створення автономного ладу на Україні.

2. „Український військовий зїзд Південно-Західного Фронту, обговоривши сучасне становище України і визнаючи, А) що Тимчасовий Уряд не додержав згоди з Центральною Радою від 3 липня і тим самим порушив права українського народу; Б) що не принявши статута Ґенер. Секретаріяту виробленого Центр. Радою, Тимчасовий Уряд знехтував бажання та вимоги українського народу і позбавив його права на волю самовизначення в російській республиці; В) що, поділивши на двоє Україну, тимчасовий уряд намагається розбити єдність української демократії, порушує принціп автономії в територіяльно-етноґрафічних межах; Ґ) що, не затвердивши Ґенеральних Секретарів по справам: продовольчій, військовій, шляхів, почти й телеґрафу та судовій, тим самим викликає: 1) повне економічне безладдя, продовольчу руїну на Україні; 2) гальмує справу орґанізації українського війська, що викликає неспокій і обурення вояків і цим загрожує єдности фронту; 3) збільшує розрух транспорту і загрожує повною анархією в краю і на фронті; 4) ставить в ненормальні відносини почту та телеґраф до місцевих громадських і краєвих інституцій і утворює дезорґанізацію такого важного державного апара; 5) руйнує місцевий суд і тим збільшує загальне безладдя, насильство та грабунки на Україні, зїзд постановляє:

„1. Рішуче доматися від тимчасового уряду, щоби він в точности визнав права народу України, зазначені в статуті Ґенерального Секретаріяту, виробленому Центр. Радою 16 червня.

„2. Домагатися від тимчасового уряду негайного видання акту про прилучення до автономної України Харківщини, Катеринославщини, Херсонщини й Таврії та повітів з українським населенням; Курщини, Вороніжчини, Бесарабщини, а також Холмщини, згідно з волею народу, висловленою на зїздах цих губерній та повітів.

„3. Звернутись до Центральної Ради, щоби вона доручила Ґенеральному Секретаріятові в повному його складі (14 секретарів) приняти всю владу на Україні в територіяльно-етноґрафічних її межах і тим забезпечити лад і спокій в цілому краю".

В такому дусі ухвалювалися численні резолюції та постанови на всіх фронтах, на всіх широких просторах бувшої російської імперії й надходили з місць, як кажуть, і Богом забутих, так напр. зїзд Українців Кавказького Фронту в Трапезунді ухвалив такі постанови:

(Дальше буде).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

На Український Народний Дім.

За збіркою на Український Народний Дім у с. Розворянах, повіт Перемишляни, пішли п. Марія Януш та п. Феська Дацко. В пятьох місцях зібрали $204.00.

Жертви зложили: Марія Януш, М. Пастернак по $20.00; А. Крохмальний, П. Дацко, Г. Данильчак, В. Чопойдало, Г. Рибак, П. Кіндрат, М. Рибак по $10.00; Ева Кондра, Д. Підгірний; Х. Ґлущак, Ф. Фойтун, І. Бондровський, П. Пастерняк, М. Петришин по $5.00; М. Вуєк $3.00; Ф. Семенюк, Я. Мельник, М. Польний, І. Сеник, Й. Крохмальний, К. Ляк, М. Бундза, М. Баховський, Я. Либа, Р. Симочко, В. Бридзень, М. Кутний по $2.00; Й. Зволінський, С. Квасниця, М. Старецький, М. Бридзень, П. Рипка, Я. Бернадзький, С. Балич, С. Музика, Г. Зібрун, Ф. Бернадська, Панчин, Нарепеха, П. Кучер, А. Макутенас, С. Штогрин, А. Либа, М. Язвінський, І. Рипка, Г. Кутний, Р. Бундза, П. Баховський, М. Штапинська, В. Сокол, М. Курдняка, С. Зволінський, С. Нибрич по $1.00; К. Тшаска, К. Андрячин, Василишин, С. Миндишира, Ф. Косінський, К. Лончак по 50 ц.; С. Коцьол 35 ц.; А. Дафкан, Мервинський і Яворовський по 25 ц. Дрібними датками $1.90.

Вислано на руки комітету в с. Розворяни $200.00, $4.00 коштувала пересилка.

А. Крохмальний.

—o—

МИЛВОКІ, ВІС.

На Рідну Школу та оборону невинно засуджених.

Дня 22. квітня с. р. у Провідну неділю Сестриціво Пресвятої Богородиці урядило спільний обід, підчас котрого виникла жива дискусія, в якій взяли участь: о. Семчук, гр. П. Стецик, С. Гірчак, Т. Танин, Ст. Ковтун та ін. По дискусії говорив п. Данило Борис, котрий змалював життя наших людей під Польщею та кликав не забувати помогати рідному краєві. На заклик жертвувати, зложили слідуючі: О. Семчук, С. Ковтун, по $3.00; Д. Борис, І. Гасяк, В. Яремчук по $2.00; П. Стецик, І. Березовець, П. Фута, С. Доманчук, І. Жидик, Биль Фольдман, В. Рос, Т. Черник, І. Шеремета, П. Дмитришин по $1.00; В. Адамчук, М. Стадник, І. Пунько, В. Фута, Т. Танін, С. Гірчак по 50 ц.; І. Раковецький 25 ц. Разом $25.25. Половину призначено на Рідну Школу, а половину на оборону невинно-засуджених. Гроші переслано до Обєднання.

І. Березовець.

ВАЖНЕ ДЛЯ МІСТА НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

На підставі судового рішення розіслано на днях запрошення на збори членів

„УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ГРОМАДИ" В НЮ ЙОРКУ.

(Ukrainian National Alliance of New York City, Inc.)

котрі відбудуться

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 18-го МАЯ, 1928 точно в годині 8-ій вечером.

В УКР. НАРОДНІМ ДОМІ, 217-19 East 6-th St., New York City.

З огляду на те, що дотеперішниї уряд не видав точних імен членів т. їх адрес, і тому до них не можна вислати запрошення, або хоть і вислане не попаде на точну адресу, проситься цею дорогою всіх тих, що були членами „Української Народної Громади" в Ню Йорку, в році 1921-1922 і 1928 **безуслівно** явитись на ці збори, скликані перший раз по 5-ох літах. Справа дуже важна, тому обовязком кождого члена явитись на них. Товариства та Братства проситься не тільки вислати уповноважнених делеґатів, а також постаратись, щоби всі члени Громади прибули на такі важні збори.

ЗА КОМІТЕТ:

Іван Жовнір, Антін Куцик, Ізидор Демчук. 108,13

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Ґеорґія, від. 239, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 20-го мая, в неділю, в год. 1-ій пополудни, в домі Укр. Горожан. Є богато дуже важних справ до полагодження, отже пожаданим є, аби кождий член був на зборах. — Волод. Сегінь, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудется в вівторок, дня 22. мая, в год. 7-ій вечером, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Увага: Мітінґ перенесено з неділі на вівторок за згодою більшости членів. І на будуче мітінґи будуть відбуватись у вівторок по третій неділі кождого місяця. — Т. Янсевич, секр.

Пасайк, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 20-го мая, в 2-ій годині по обіді, в галі церковній, 47 Говп Еве. Усі члени мають явитися на збори, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 1 дол. З минувшого мітінґу декотрі члени мають вже заплатити по 1 дол., тому, коли котрий з членів не явиться на збори на означений день, то з ним поступиться після статута. — М. Припхан, предс.; М. Табачук, секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 28, повідомляє усіх своїх членів, що мітінґ ідбудеться дня 20. мая зараз 8по Сл. Божій, у церковній гали. Проситься членів прийти на сей імтінґ і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі поступиться з довгуючими після статута. — І. Грушевський, предс.; П. Бабяк, кас.; І. Музика, секретар.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 20 мая, в годині 3-ій пополудни в домі Тов. Горожан, 847 N. Franklin St. Проситься усіх членів прибути на сі збори, бо треба обговорити справу пікніку. Адреса секретаря: Ilko Sawczyn, 6455 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, дає до відома всім своїм членам і членкиням, що місячні збори відбудуться в трету неділю, по першім, то є 20. мая, з причини тої, що 12. мая був баль. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Шеґера, голова; Н. Вербицький, писар.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 20. мая, в Клюбі, при 29 Jackson St., точно в годині 2-ій пополудни. Проситсья всіх членів явитись і вирівнати всі належитости. Є також важні справи до полагодження. — Н. Чолій, предс.; Василь Мандзій, секр.; Н. Мазур, кас.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 20-го мая, в год. 2-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому, 237 Hope Ave., Jassaic, N. J. Важні справи на порядку дня; буде також вибір рекордового секретаря, котрий опорожнив місце з причини виїзду на фарму. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Незабувайте, а приведіть нових членів та забезпечуйте в нашій міліоновій орґанізації. Тепер принимається без вступного. — Вол. Лелет, предс.; Петро Капелюх, кас.; Вас. Микитин, писар фін.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що мітінґ відбудеться в 1-ій год. попол., в неділю, дня 20. мая, в гали церковній, 127 Парк ул. На порядку дня звичайні місячні наради. Проситься членів прибути на час. — К. Марущак, предс.; Н. Хабінець, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 19. мая, в годині 7.30 вечером в Укр. Гор. Клюбі, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься всіх челнів прибути на сі збори. — Р. Рубльовський, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов від. 177, повідомляє своїх членів і членниць, що мітінґ за місяць май відбудеться дня 20. мая під ч. 45 Pilgrim St., в годині 2-ій пополудни. Проситься усіх членів і члениць на означений час прибути, бо є важні справи до вирішення. Рівнож проситься урядників з товариства відділа 73 Тараса Шевченка прибути на годину трету до спільних нарад, які торкаються нас двох відділів У. Н. С. членів і члениць в місті Провіденс. — Відділовий уряд.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 20. мая, в годині 2-ій пополудни в гали, де звичайно. Обовязком кождого члена бути присутним на тім мітінґу, бо є дуже важні справи до полагодження. Також взиваеться урядників на 1928 рік, які занимають уряд у відділі, щоби явилися на сей мітінґ в комплеті. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости на сім мітінґу, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся на згаданім мітінґ член підлягає карі після ухвали. — Мих. Бінащевський, предс.; А. Іванів, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 20. мая, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів явитися на сей мітін., бо є дуже важні справи до полагодження, як справа виступу на мійську параду дня 30-го мая. Також пригадується довгуючим членам, щоби сего місяця сповнили свій довг, бо віділова каса більше за них платити не буде. Пригадується тим членам, котрі еще не зложили на Сиротинець, щоби сего місяця конечно зложили свою жертву на таку гуманну річ. — М. Скочипець, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

—o—

412.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

На річних зборах нашого відділу (177) У. Н. Союза секретар обяснив потребу будови свого власного Сиротинця. Зараз по його промові перший член нашого відділу, гр. Павло Патикевич, жертвував на ту ціль від себе і від своєї родини $5.00. Опісля уряд відділу зарядив піти з колядою на Сиротинець У. Н. Союза. Під проводом секретаря ходили колядувати отсі молоденькі члени нашого відділу: Мирослав Рекрут, Евгенія Рекрут, Олена Рекрут, Марія Рекрут, Ольга Гумляк, Марія Накопінська, Олена Накопінська, Анна Лучка і 5-літна Йосифа Кучер. Кожде з дітей чванилося тим, що колядує на сироти по членах У. Н. Союза. Найбільше враження на слухачів робило отсе повідомлення М. Рекрута: „Ми, українські діти, у ваш дім зайшли, з колядов Христовов за жертвов прийшли. Обовязком всіх нас свою жертву дати, бідним сиротам захист збудувати. А як ваша ласка, нас нагородіть свойов щиров жертвов для бідних сиріт. Щоб ми могли їм захист збудувати; вони за те радо нас будуть витати — Христос раждається!"

Підписаний уряд від. 177 складає щиру подяку всім колядникам і жертводавцям на призбирану квоту $37.05. — **Стефан Саска**, предс.; **Евфрозина Накопінська**, кас.; **Володимир Рекрут**, секр.

413.

Не всі відчувають потребу Сиротинця.

Хвальний Заряде! — Засилаю маленьку жертву, яку я міг зібрати між своїми людьми. Українців тут лише мала горстка, тай то не всі вони відчувають потребу такої інституції як Сиротинець-Захист при У. Н. Союзі. Я скільки можу зібрати, то висилаю і надалі буду старатися зібрати, кілько буду годен. — **А. Візний**, секр. 357 від. У. Н. С. в Нортумберленд, Па.

Стефан Ковалів.

З ПРАКТИЧНОЇ ШКОЛИ.

Вертає Михайло Розхідник з торгу вечером; добре на санях сидіти, з сірими воликами говорити: санна устелилася, ніч погідна, місяць світить, видно як у день. Жиди не ошукали, воли продав з добрим баришем, торг повівся. От і на душі мило. До хати далеко, три верхи і Циганова Шия, — стрімкий беріг під самою загородою — але йому не першина в такій порі їздити; нераз у саму глуху ніч, у темній пітьмі припирав до дому.

Глядить Михайло по небі, бачить усе в такім самім порядку, який його дід, славний бакуняр, часто йому показував: косарі, квочка, віз небесний і тота звізда, що все в однім місці висить над головою, а не рухається; все в порядку, нічого не змінилося. Видно, на небі нема таких „руїнників", як ті, що розлізлися по Бескиді, мов плюгаві черви, та волочать зелену верховину.

Іде Михайло то до гори то в долину, говорить з сірими; це скучна в трійку їзда. Дігнав його арендар Мошко, великий крутар і циган: не десять і не сто разів вивів він Михайла в поле.

Чіпився Мошко саний, питає:

— В порожні, Михайле?

— В повні, Мошку — відповідає Михайло, — маю рептюх, кілька топок солі, соломи повні сани і... ведуси, а ти, щирий мій сусіде, від саний геть, бо обірвеш!...

— Що я обірву, що?... ліпше візьмеш мене до дому, я заплачу; дві шістки дам.

— Так, то що иншого. Давай сюди гроші та сідай собі з заду: лиш обережно з горнятками, з сілю...

— Дам у селі. Що? може мене боїтеся?

— Боятися не бою, але гроші дай зараз!

Цертолиться Мошко з Михайлом і їде; все заговорює то сяк, то так, завертає хлопові баки, аби лише доїхати ближче до села.

Замітив Михайло хитрість Мошкову, став, ніби поправляє ярмо на волах, зорить коло на жида.

— Плати — відповідає по хвили — або з саний тручу, батогом потягну...

— Нехай тебе лихо трафить! — крикнув розлючений жид; — я зайду борше, ніж ти заїдеш... Який мені господар, триндається телятами...

— Нехай тебе й трафить, мені нічого до того, але на моїх санях за дурно не поїдеш.

Пігнав жид, аж поли розпустив на вітер, сніг ними замітає. А михайло дав ще волам перекусити, сам над ровом припік коло вогню люльку, закурив, їде.

— Не минувший тиждень для тебе — говорив Михайло Розхідник, розвалившися в санях, сам до себе. — Вісім вас їхало три милі, а прийшлося платити, кождий на потемки а воза шусть! та до коршми!... А мара їх напхала тоді зо пятьдесять у самім ванкири, пізнайже!... Все чорне, пейсате, не пізнаєш, котрий з тобою їхав... Пропало... Пачки тютюну, бігме, пачки тютюну не дістав, ще й чвертку вівса вкрали. Нині, каже, дома дам... Добре, дай і дома, але дай і тут зараз, а ні, то гони...

Іде Михайло, підіздить щораз висше до верха, перехопився вже й через Циганову Шию поміж скалистими опоками, де двом возам годі обминутися, хоче скрутити на полянку до села, аж тут ненадійно зфучали воли, занепокоїлися.

— Цабе, бойку, не пручайся, бо в рів звернеш — остерігає Михайло сорокатого.

Не слухав ні сорокатий, ні лисий; скочили в бік, замоталися в корчі, вивернули Михайла на дорогу.

Встав Михайло, обтріпався, глянув докола, а за фосою куна вовків під смерекою гарчуть, щось розтягають, гризуться звірі.

— Тихо, хлопці! нема страху — говорить Розхідник до волів. — Пять їх там, весілля справляють; нас трох, не дамося.

Хопив Михайло цілий сніп соломи, запалив, кинув поміж вовків, глядить, що вони роблять.

Гаргаргар!... Загаркотіли звірюки, розскочилися, пігнали в провал до села.

— Ади!... Подяка!... Грій його, а він один з другим сердиться: Шкода соломи, треба хоч люльку закурити.

Закурив Михайло люльку, глянув ще раз під смереку, глянув і на смереку, а там — фі, фі, фі! — засвистав і своїм очам не вірить. Поміж гиллєм сидить Мошко простоволосий, трясеться від страху і зимна, а пейсами вітер грає, немов цілого вхопити хоче.

— А що там, Мошку? — питає.

— Ну, ну, а ви що там? — відповідає жид. — Я вже не жию.

— Я, Богу дякувати, жию і їду до хати... Будь здоров!...

— Йойо-йой! пождіть, дам вам гроші, не лишайте.

— Давай, злізь з дерева. Не буду ждати, аж злізеш.

— Як подам, коли в долині сніг, а там не дістанете.

— Я вже зараджу.

Привязав Михайло шапку до предового костура, підніс до гори і каже: — Давай і повну верховату, я на сніг не висиплю.

Дав Жид гроші, хоч і руки закоченіли, кождий крейцар у пушках общупував.

Перечислив Михайло, знайшов двацять крайцарів, поміг Мошкови злізти з дерева і завіз його простоволосого до дому; шапку сабашову і замащений берлик зїли вовки.

Весело вернув Михайло до своїх; ті дві шістки були в нього вартнійші, ніж півтора сотки за воли; в добрій був школі.

ШИБЕНИЦЯ.

В Чорткові засудили на шибеницю двох бандитів: Вальчака і Голембйовского, котрі замордували згінника Чижа і зрабували йому парусот долярів. Найвисщий суд у Варшаві заміцнив присуд на Вальчака і його повісять. Присуд на Голембйовского найвисщий суд скасував і його будуть ще раз судити.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА,

яке відбулося на днях від 15-го до 18-го лютого 1928 р. в домі У. Н. Союза, 83 Гренд ул., Джерзи Сіті, Н. Дж.

(16)

ЗВІТ РЕДАКЦІЙНОГО КОМІТЕТУ.

Під іменем Редакційного Комітету, який згідно з статутом організації складається з членів Екзекутиви і Шефа редакції, звіт складає редактор Омелян Ревюк:

За послідний рік у складі редакційних сил зайшла тільки та зміна, що редакція стала видавати для молодежи Українського Народного Союза спеціяльний магазин по англійськи, і прийнявши новий тягар, була примушена взяти одну додаткову силу в склад редакції. Головна праця, однак, далі спочиває на плечах двох редакторів, з котрих кождий мусить виконувати свою частину праці незвисимо від котролі й нагляду другого; через те про справдішне начальництво в редакції тут мови бути не може. Редакційний шеф відповідає й правно й статутово перед членами й законом, але редакційна праця при обмеженім складі редакції організована так, що в нього часу нема доглянути те все, за що він відповідає. Про скількість праці, що спочиває на редакції Свободи, можна переконатися, коли зрівнати склад редакції та суму праці в ній з працею й складом редакцій ґазет других народів.

За послідний рік редакція мала незвичайно богато роботи з дописями, але осягнула великий поступ у виробленню дописувателів. За один рік приходить до редакції коло півтора тисячки всякого рода дописий. Є в них богато добрих річий, і їх треба взяти до редакції, але є в них богато злого, яке треба викинути. Богато дописувателів ще не розуміють ваги писати правду; посварившися з кимось, декотрі готові повірити про свого противника у всяку нісенітницю. Вони виступають з домаганєм, щоби ґазета послужила їм оруддєм розправлятися зі своїми противниками. Богато дописувателів хоче містити лайки замісць подавати факти, які самі про себе говорять. Богато пише рідко, а пишучи вже раз, пишуть незвичайно довжезні дописи та хочуть, аби все було поміщене. Ріжні місцевости хотілиби монополізувати ґазету для своєї громади. І тим подібні хиби показуються в ріжних дописувателів. Всі сі хиби треба справляти, направляти охоту людий до писання на добру дорогу. Завдяки праці, яку завдала собі редакція, вона потрафила виробити вже довгий ряд дописувателів, які розуміють вагу дописувати правильно до ґазети про все, що діється по їх громадах; писати чисто, коротко і подавати при тому факти, а не видумки. Богато наших дописувателів зрозуміло, що діла говорять самі про себе, та що хвальби або догани не значать нічого. Ся громада дописувателів се великий здобуток ґазети.

Редакція старалася в першу міру, щоби Свобода була органом Українського Народного Союза. В тій цїли вона старалася піддержувати в українськім іміґранті запал до орґанізації своїх земляків у національну запомогову орґанізацію. Вона осуджувала всякий рух, який ослабляв орґанізаційну здібність.

Свобода з конечности мусить займатися й політикою. У сьому напрямі редакція держалася засад, проголошених послідною конвенцією У. Н. Союза. Ся конвенція сказала, що Свобода має придержуватися напряму національного й демократичного й Свобода все старалася бути такою. З тої причини вона виступала проти всяких гнобителів українського народа, чи ними були Москалі, чи Поляки, чи Чехи, чи Румуни. Згідно з національною засадою вона піддержувала всякий рух, який стремить до скріплення тої сили в українськім народі, що остаточно зробить його таким дужим, що він потрафить добути для українського народа пановання на всьому просторі української землі. Згідно зі засадою демократизму редакція виступала проти всяких ухилів від народоправства, в сторону деспотизму, національного чи релігійного; в сторону диктатури, комуністичної чи гетьманської, чи якоїнебудь другої.

З тої самої причини Свобода мусіла відкликатися на всі події в старім краю, а спеціяльно мусіла відкликнутися, коли там польський уряд у своїм поході на українські землі став робити коншахти з римським папством та заключив у тому згляді відомий конкордат. Свобода виступила тут в імени національної й демократичної засади, що самий народ має право рядити своїми справами та що ніякий уряд ні церковний заряд не має права повертати ніякої церкви на вжиток для чужих нашому народови інтересів. Відома річ, що з того приводу ґазета мусіла найти собі ворогів у всіх тих, які хочуть повернути українські церкви на службу нашим національним ворогам. З другого боку ґазета зєднала собі богато приятелів серед тих здорових елементів українського народа, які вважають такий протест проти заходів ворогів потрібним.

У деяких кругах сій боротьбі співчували ріжні люди, які сподівалися від сеї боротьби користи для своїх церковних груп; серед тих самих людий виринуло опісля невдоволенє, коли вони побачили, що Свобода виступає проти римсько-польського конкордату та осуджує заряд католицької церкви за потуранне сим коншахтам, але не дозволить ужити себе для других релігійних громад. Супроти сего тут треба ще раз підчеркнути, що Свобода осуджує в усякій церкві виступ проти народних інтересів, але вона не дасться ужити для поширання ніякої спеціяльної церкви чи секти. Свобода обороняє інтереси народні; для оборони інтересів ріжних церков повинні існувати спеціяльні релігійні органи тих церков.

Найбільше труду під теперішну пору завдає редакції створення нового органу для української молодежи англійською мовою. Починаючи сей орган, Уряд Союза руководився тим, що в Америці є богато молодежи українського походження, яка українством не цікавиться. Треба її пробудити, зацікавити українським народом, українською землею, долею України й Українців. У тій цїли почав Український Народний Союз видавати Український Молодечий Магазин, The Ukrainian Juvenile Magazine. Ціль Магазину висока, але вона має богато трудностий. Видаванне магазину для дітий вимагає спеціяльного писання, писання для дітий. У нас таких спеціяльних письменників діточих нема. Як при всякому початому ділі, так і тут не знати, що добре, а що недобре. Серед наших дітий є мало дітий сміливих, які відважилисяби подати свою опінію редакторови; які без гніву й злоби написалиби, що їм подобалося, а що не подобалося. Ще менче є тут дітий, які відважилисяби подати в редакцію свої вірші, рисунки, фотографії, дописи, тощо. Таких молодих дописувателів ще треба виробляти, і виробляти довгими роками.

Все таки початок уже зроблений. Видно се з того, що другі ґазети й організації вже собі почали робити таке саме. Дуже часто вони вдають, що вони роблять те саме, хоча на ділі вони роблять якраз противне тому, що задумав Союз. Союз хоче розбудити в українських дітях в Америці любов до українського, і в тій цїли старається показати дітям красу української землі, славу української минувшини, розум українських людий, а ті, пусті наслідувачі Союза, стали ліпити в ґазети стовпці за стовпцями ріжних пустих американських „джоків", з яких дитина не набере ніякого поважання до українського народа, з яких вона хиба відвернеться від українського народа та української ґазети. Словом, вони стали переміняти свої сторінки на англійські, думаючи, що в сей спосіб вони переміняять, запихаючи „кенованим штофом", якого й так є повно, і богато більше, по американських ґазетах. Се велика шкода, що наші наслідувачі не все розуміють цїли Союза; бо певно при розумнім співділанню других можнаби богато більше зробити, як тоді, коли одна організація щось робить, а друга, вдаючи, що вона теж щось робить, те псує.

Подаючи отсей звіт з перших кроків „Українського Діточого Магазину", редакція заявляє, що вона радо прийме уваги, поради, суґестії для сього початкового видавництва не тільки зі сторони Головних Урядників, але й від усіх членів Союза та прихильників.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АЛЕНТАВН, ПА.

Протест алентавських Українців в справі невинно засуджених на смерть студентів: Василя Атаманчука і Івана Вербицького.

Дня 6-го мая ц. р. зійшлися свідомі Українці міста Алентавн до української галі на Фронт стріті, щоби запротестувати проти польських знущень над нашими братами в старім краю.

Віче отворив о. Йосиф Пелехович, секретарювали: Василь Грицко і Григорій Біленький. Голоси забирали самі місцеві громадяни і висказували свої погляди і способи, як ми маємо помагати нашим братам, щоби вони могли скинути із себе ляцьке ярмо і зажити життєм вільним на своїй землі.

Василь Ракочий, предсідатель тутешньої парохії, переповів в коротких словах злидні і знущання, яких зазнають наші брати під польським окупантом, а помимо того не упадають на дусі, лиш борються в голоді і холоді до остаточної побіди. На нас, американських Українцях, лежить обовязок помагати нашим братам у визвольній боротьбі, так як помагали своїм землякам Чехи, Ляхи і Ірляндці. Помагати маємо матеріяльно, складаючи жертви на всякі цїли, які потрібні до такої боротьби, особливо на Рідну Школу, котра виховує молодіж на борців народних; помагати маємо також пропаґандою і апельованнєм до цивілізованого світа про польські варварства і про їх суди, що невинних засуджують на смерть.

о. Пелехович в своїй довшій промові заясував, до чого Польща стремить, а іменно, що вона має винародовити не-польські народи, підпавші під її окупацію. Для того вона вхопилася девізи: „знищу пастиря і розійдуться вівці" і переводить свій плян в той спосіб, що нищить українські школи і церкви, терроризує арештами і шибеницями українську інтеліґенцію і свідоміщих селян; урядовців і учителів позбавляє посад або переносить в корінну Польщу, а по наших селах напихає мазурів-зайдів, а над нашим народом запроваджує панщину, але гіршу від давніщої, бо панщину голодову.

Забирали ще слово громадяни: Григорій Біленький, Григорій Пипюк, Михайло Радь і инші. Всі вони були тої гадки, щоби вислати протести до Ліґи Націй і до амбасадорів, а також петицію до Секретаря Стейту у Вашингтоні в справі невинно засуджених українських студентів Василя Атаманчука і Івана Вербицького польським судом у Львові.

Опісля о. Пелехович переповів українською мовою текст телеграми і апелю, які малося вислати до Ліґи Націй і до амбасадорів Великої Британії, Франції і Німеччини і повідомити про се польського міністра заграничних справ у Варшаві, і петицію до Секретаря стейту у Вашингтоні.

Гром. В. Ракочий подав під голосування текст депеші і петицію, які присутні одноголосно приняли з тим додатком, що всі урядники місцевих українських організацій мають їх підписати.

На покритте коштів телеграми вибрано двох колекторів: Михайла Верниковського і Тимка Павлуся, котрі мають піти по хатах і зібрати жертви. Надвишку із сих жертв мається вислати на оборону невинно засуджених Українців польським судом у Львові.

Слідуючого дня оба алентавські дневники Allentown Morning Call і Chronicle and News подали повний текст депеші і петиції, як слідує:

PLEAD FOR SUFFERING BROTHERS IN POLAND.

Ukrainians Petition League of Nations and U. S. Department of State.

American citizens of Ukrainian origin, at a mass meeting in the parish hall of the Ukrainian congregation, on Monday night voiced their protest over the alleged mistreatment of Ukrainians in Poland and petitioned the League of Nations and Department of State of the United States to use their influence in putting a stop to the alleged atrocities and to aid in securing the freedom of the Ukrainian peoples.

The petitions follow:

Secretary, League of Nations,
Geneva, Switzerland.

Honorable Sir:—

Americans of Ukrainian descent of Allentown, Pensylvania, assembled at a mass meeting in their parochial hall, May 6, 1928, protest against barbarous treatement of the Ukrainians by Polish Government, which is closing down schools, prosecuting, imprisoning and torturing teachers, professors and other prominent men and women, all with the view to polonize Ukrainian people by force, and recently sentenced two innocent Ukrainian university students, Ivan Verbitsky and Vasil Atamanchuk, on suspicion and not evidence, to be hanged.

Therefore, we humbly ask the League of Nations to rescue the Ukrainian people from Polish atrocities and help them gain their freedom.

(Signed by the officers of the meeting, Rev. Joseph Polecovich and Wasyl Rakochy).

The copy of the above cablegram was sent to Great Britain, French and German embassies, and to the Polish Minister of Foreign Affairs in Poland.

Honorable Frank B. Kellogg,
Secretary of State,
Washington, D. C.

On March 14, 1928, two Ukrainian university students, Ivan Verbitsky and Vasil Atamanchuk, were sentenced to be hanged by the Polish court of Lemberg on suspicion of having murdered a Polish curator of schools, Mr. Sobinski. Despite the fact that other persons had conffessed to the murder, the Ukrainian students were refused a second trial. The above case is not the first of its kind. There are instances upon instances of similar cases inflicted upon the Ukrainian intelligencia living in western Ukraine which has been conceded to Poland by the Council of Ambassadors. Ukrainian educational institutions have been closed, professors and teachers have been placed in prisons, and students by the dozens are arrested daily. This is done for no other purpose, except to stump the educational progress of the Ukrainian populace, for reasons which are quite evident.

Honorable Sir, at a mass meeting held May 6, 1928, at the parish hall of the Ukrainian congregation, in Allentown, Pa., the American citizens of Ukrainian descent beseech you to intervene in the name of justice. We appeal to you as a representative of America, which stands for freedom, liberty, and justice, to use your influence to help our brethren gain their freedom.

We have, Sir, the honor to remain your most obedient servants.

Committee in charge: Rev. Joseph Pelecovich, Allentown, Pa.

The above petition was signed by the officers of all Women and Men Societies in Allentown, Pa.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ